

КУЛЬТУРОЛОГІЧНА МОДЕЛЬ ВИВЧЕННЯ БІОГРАФІЇ ПИСЬМЕННИКА В ШКОЛІ

В. В. Снегір'ова, к. пед. н.

Культурологічний підхід передбачає вивчення творчості письменника або поета в контексті історії, літератури, культури і побуту його часу. Незалежно від форми викладу біографічного матеріалу, слід показати, як співвідноситься діяльність письменника з історичними традиціями нації, якою мірою відбилися в його творчості своєрідність народу, його духовний, психологічний склад, національна специфіка. Перед творцем біографічної статті постають завдання пошуку, відбору та обробки матеріалу; побудови композиції; вибір стилю розповіді; включення в біографічний текст матеріалу з рідкісних книг, рукописів, документів, творів мемуарної літератури, робіт останніх десятиліть з дослідження творчості того чи іншого письменника, які доповнюють і поглиблюють наше уявлення про майстра художнього слова і його час.

Своєрідність особистості митця, його життєве і творче кредо відкриваються перед учнями, якщо під час ознайомлення з біографією виділити моральні і естетичні проблеми, цікаві певному віку і органічні для самого автора твору.

У середніх класах учні одержують відомості про окремі сторони життя письменника, що мають безпосереднє відношення до читання та аналізу програмового твору. Увагу школярів в біографічній статті слід спрямувати на «зустріч з письменником», на живий, емоційний погляд, на біографічний матеріал творинь письменника.

Віковий розвиток учнів обумовлює в старших класах посилення їхнього інтересу до психології письменника, зацікавленість його внутрішнім життям. Еволюція поглядів та настроїв художника слова, духовні, моральні і естетичні сторони цієї еволюції повинні бути представлені в біографічних статтях конкретно. Як зазначав Б. Мейлах, висвітлення особистості письменника має поєднуватися з найважливішим завданням вивчення її неповторної своєрідності. У біографії письменника повинна висвітлюватися не епоха як така, не хроніка подій чи їх зовнішня канва, а індивідуальна особливість відображення в світогляді того чи іншого письменника закономірностей дійсності, своєрідність його відгуків на процеси і явища епохи.

Так, під час вивчення життєвого шляху Л. Толстого в 10 класі учням необхідно показати, як змінюється з часом ставлення письменника до себе, до життя, до мистецтва, що для нього залишається неминущим. Роль світогляду в становленні особистості, послідовна робота над собою, вироблення програми внутрішнього життя, бажання зрозуміти себе і причини своїх вчинків, дати певний напрям сформованим і природним якостям (воля, вразливість тощо) – усі ці питання можуть бути порушені під час ознайомлення з біографією Льва Толстого, по-перше, тому, що вона дає багатий матеріал

для їх розкриття, і, по-друге, тому, що цими питаннями жваво цікавляться учні 10 класу.

Таким чином, застосовуючи культурологічний підхід у вивченні біографій письменників у школі, ми не тільки розвиваємо особистість учня, його предметні і надпредметні компетенції, а й формуємо його як «людину культури».

ФОРМУВАННЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА УРОКАХ НОВОГРЕЦЬКОЇ МОВИ

К. В. Колесник

Сучасне українське шкільництво має передбачати створення такої освітньої інфраструктури для етнічних меншин, яка б не обмежувалася лише мовними елементами, але й залучала учнів до культурних традицій народу, мова якого вивчається. Однак для багатьох етносів України, у тому числі й для греків, освітня складова етнокультурного розвитку зводиться лише до опанування національною мовою у рамках вивчення її як предмета чи факультативно.

Так, система національної освіти грецької меншини демонструє функціонування однієї її складової – вивчення новогрецької мови. Усвідомлення необхідності включення грецької культури в процес навчання мови виражається лише у введенні деяких фрагментів країнознавчої інформації. До того ж країнознавча інформація, зазвичай, стосується власне Греції, а не греків України. Відтак учні часто стикаються з труднощами лінгвокультурологічного характеру.

Для ліквідації таких труднощів на уроках новогрецької мови слід застосовувати інтегроване вивчення мови та культури, де мова розуміється як матеріальна й духовна цінність народу. Саме тому в сучасній педагогіці пропонується реалізовувати лінгвокультурологічний підхід, за яким мова та культура розглядаються в тісному взаємозв'язку.

Одним із найважливіших напрямів лінгвокультурологічної роботи у навчанні новогрецької мови має бути ознайомлення учнів з культурними концептами.

Робота з культурними концептами на уроках новогрецької мови повинна сприяти усвідомленню учнями особливостей національної специфічності грецького народу. Таким чином, вивчення мови із широким залученням лінгвокультурологічного матеріалу допоможе учням оволодівати не тільки знанням мови, але й культури.

У лінгвокультурологічній роботі основною організуючою одиницею повинен бути текст, який є носієм мовного і культурного коду певного народу. На основі культурологічних текстів повинно здійснюватися засвоєння культурних концептів.

Слід зазначити, що лінгвокультурологічна робота на уроках новогрецької мови не повинна обмежуватися тільки вивченням культурних концеп-